

BG

BG

BG

КОМИСИЯ НА ЕВРОПЕЙСКИТЕ ОБЩНОСТИ

Брюксел, 17.10.2008
COM(2008) 617 окончателен

**СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО СЪВЕТА И ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ
ПАРЛАМЕНТ**

Една година след Лисабон: партньорството Африка—ЕС в действие

{SEC(2008) 2603}

СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО СЪВЕТА И ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ

Една година след Лисабон: партньорството Африка—ЕС в действие

1. ВЪВЕДЕНИЕ

На втората си среща на върха в Лисабон през декември 2007 г., ЕС и държавните и правителствени ръководители от Африка приеха Съвместна стратегия Африка—ЕС – амбициозна дългосрочна политическа рамка, с която се потвърждава тяхната готовност да задълбочават политическите отношения помежду си и да разрешават заедно глобалните предизвикателства. Този политически документ, който бележи окончателно скъсване с миналото и осигурява всеобхватна рамка за отношенията Африка—ЕС, бе допълнен от План за действие за периода 2008—2010 г., придаващ конкретен смисъл на политиките, очертани в Съвместната стратегия. Включващ 8 секторни партньорства, Планът за действие е основната оперативна програма за сътрудничество Африка—ЕС до следващата среща на върха, която ще се проведе в Африка през 2010 г. Съвместната стратегия и дейностите за Африка, съдържащи се в Европейската политика за добросъседство, ще се допълват взаимно и ще подсилват своя ефект, като по този начин допринасят за укрепване на отношенията Африка—ЕС.

Ръководителите също така изтъкнаха, че 2008 г. трябва да бъде година на изпълнение и видим напредък. Те изразиха съгласие, че Европейската комисия, Секретариатът на Съвета и Комисията на Африканския съюз (КАС) ще предоставят всяка година доклад за напредъка относно изпълнението на Съвместната стратегия и на Плана за действие. Като подчертава своя политически ангажимент към процеса, Европейската комисия реши също така да изготви това съобщение относно напредъка и предстоящите предизвикателства.

Целта на настоящото съобщение е тройна: 1) да се направи оценка на напредъка, постигнат по време на първата година на изпълнение; 2) да се очертаят основните предстоящи предизвикателства, като по този начин те ще послужат за основа на дискусиите между заинтересованите страни – държавите-членки на ЕС и институциите, африканските държави и институциите, парламентите, гражданското общество и международните партньори, и 3) да се предостави входяща информация за съвместния доклад за напредъка, за срещата на министерската тройка през ноември 2008 г. В съобщението се съдържа преглед на постигнатия първоначален напредък по общите политически цели от Съвместната стратегия и изпълнението на 8-те партньорства. В заключителен, насочен към бъдещето раздел се очертават основните препоръки за по-нататъшен, по-значим и по-бърз напредък.

2. СЪВМЕСТНАТА СТРАТЕГИЯ – ПОЛИТИЧЕСКИ НАСОКИ И ИНСТИТУЦИОНАЛНИ ДОГОВОРЕНОСТИ

Със Съвместната стратегия и с Плана за действие се определят основните принципи, цели и компоненти на новото стратегическо партньорство Африка—ЕС и отношенията между тях се поставят на по-зряла и по-равнопоставена основа като диалогът и

сътрудничеството се пренасят „извън развитието“, „извън Африка“ и „извън институциите“. След вече почти година работа е постигнат първоначален напредък:

- **„Извън развитието“:** Африка продължава да бъде един от приоритетите на програмата на ЕС за външна политика като диалогът все по-често излиза извън ограниченията на традиционните въпроси за развитие, агенции и длъжностни лица. Все по-честите контакти на високо равнище, и по-специално в областта на мира и сигурността, за които свидетелстват срещите на министерската тройка на Комитета по политика и сигурност (КПС) на ЕС, на Съвета за мир и сигурност (СМС) на АС през октомври и на министрите на отбраната Африка—ЕС през ноември 2008 г., подчертават този нарастващ интерес. Въпреки това Африка твърде често е възприемана като „проблем, свързан с развитието“ и е необходимо да се направи повече, за да се мобилизира политически ангажимент и финансови ресурси от заинтересованите страни извън общността за развитие.
- **„Извън Африка“:** Тук също първите резултати са окуражаващи, но неравномерни. Въпреки че нараства броят на дискусиите и се подобрява сътрудничеството между ЕС и Африка по глобални въпроси като мира и сигурността или изменението на климата, енергетиката и сигурността на прехраната, акцентът на дискусиите често продължава да бъде ограничен до Африка – въздействието на изменението на климата *върху Африка*, енергетиката и сигурността на прехраната *в Африка* и т.н. Двете страни трябва да направят повече, за да подобрят сътрудничеството в рамките на ООН, в други международни форуми и многостранни преговори по важни въпроси като търговията, правата на човека или изменението на климата. Те също така трябва да определят обща основа и да работят заедно по регионални и глобални политически въпроси.
- **„Извън институциите“:** Една от основните иновации на това партньорство, чийто акцент са хората, е участието на широка гама нетрадиционни участници от гражданското общество, частния сектор и академичната общност. Макар че е налице искрен интерес към сериозно ангажиране, двете страни трябва да работят по-усилено, за да определят финансовите средства и да постигнат практически работни договорености, за да създадат възможност за активно участие и взаимодействие на неинституционалните участници.

По време на срещата на Министерската тройка, състояла се на 16 септември 2008 г., бе приет първият доклад за изпълнение на Съвместната стратегия и на Плана за действие, бе приветстван постигнатият напредък и бяха одобрени редица конкретни препоръки за пътя напред. От страна на ЕС, ефектът на работните договорености, постигнати в Лисабон, бе подсилен със серия от допълнителни мерки. Задачата, свързана с изпълнение на тематичните партньорства Африка—ЕС, бе възложена на 8 екипа за изпълнение (ЕИ) от ЕС, в които участват с частичен ангажимент държавите-членки, Комисията и Секретариатът на Съвета, като цялостната координация се осигурява от Работната група за Африка към Съвета. Що се отнася до финансовите аспекти, държавите-членки на ЕС са приканени да дадат своя принос за финансиране на предвидените дейности, като Европейската комисия ще изрази своя финансов ангажимент да подкрепи Съвместната стратегия и Плана за действие чрез оптимизиране на използването на финансовите ресурси и инструменти, с които разполага в рамките на бюджета на ЕО по текущата Многогодишна финансова рамка и ЕФР.

От страна на Африка, КАС остава основният движещ фактор. Въпреки че няколко африкански държави и организации проявиха интерес в хода на процеса, за изпълнението и координацията на партньорствата трябва бързо да бъдат мобилизирани допълнителни участници и техни еквиваленти за ЕИ от ЕС – тези „локомотиви“ могат да включват, извън КАС, регионалните икономически общности (РИО) и Африканската банка за развитие (АБР), както и отделни държави.

Също така бяха направени първоначални усилия за „отваряне“ на процеса за международни партньори, включително за Световната банка, системата на ООН и държавите от Г-8. Сега тази дейност би следвало да излезе извън политическия диалог и да се превърне в конкретно сътрудничество на равнището на всяко партньорство.

Накрая, през 2008 г. се забеляза значително засилване на контактите между институциите на ЕС и тези на АС. Откриването на нова „двойно-подчинена“ делегация на ЕС към АС в Адис Абеба, непрекъснато задълбочаващият се диалог Комисия—с—Комисия и програмата за сътрудничество, както и зараждащото се партньорство между Европейския и Панафриканския парламент са свидетелство за това.

Комуникацията и езикът на общуване са основни градивни елементи на демократичния процес с участието на гражданите, за които добре функциониращото сътрудничество и услугите на ЕС и АС в областта на информацията, комуникацията и езиците са от съществено значение.

Това спомага за постигане на друга всеобхватна цел, а именно за подкрепа на политическата и икономическата интеграция на Африка и за укрепване на АС и Комисията към него като ефективни партньорски институции в Африка.

3. ПАРТНЬОРСТВА

От страна на ЕС, проактивният ангажимент на държавите-членки, Комисията и другите европейски институции и заинтересованите страни бе средство за постигане на начален напредък по отношение на 8-те партньорства в съответствие с международните ангажименти за по-голяма ефективност на помощите, съгласуваност на политиките за развитие и разделение на работата и за интегриране на въпроси като спазване на принципа за равенство на жените и мъжете. Следващите параграфи подчертават постигнатият напредък до момента и пътят напред по отношение на приоритетните дейности. В работния документ на служителите на Комисията, приложен към настоящото съобщение, се предвижда по-цялостен преглед на постиженията и приоритетните резултати по 8-те тематични партньорства.

3.1. Партньорство Африка—ЕС в областта на мира и сигурността

Мирът и сигурността продължават да бъдат сред основните приоритети на сътрудничеството Африка—ЕС. Основният акцент на това партньорство е взаимната връзка между политика, оперативни цели и финансиране. Засиленият диалог относно предизвикателствата за мира и сигурността в Африка, Европа и по света, трябва да бъде съчетан с политическата воля на африканските ръководители, като едновременно с това бъде подплатен със способност за отговор на предизвикателствата на континента и извън него. В замяна на това в Съвместната стратегия се потвърждава, че Африка не може да бъде оставена да поеме сама товара на мироподдържащите операции (МПО).

През тази година политическите и техническите дискусии се спряха на основни политически кризи в Африка, като тези в Кения, Зимбабве, Мавритания, диалогът и

мерките за поддържане на мира в Сомалия, кризата в Дарфур, МПО в Централно африканската република, ръководена от АС, и военната мисия (Европейска политика за сигурност и отбрана (ЕПСО)) на ЕС в Чад. Специфични усилия бяха направени също така за подобряване на финансовата и техническата помощ относно способността на АС да планира, провежда и ръководи МПО, която се нуждае от допълнително повишаване. В този контекст се забелязва значителен напредък по подготовката на втория Финансовия инструмент за мир в Африка, за който е определена сума от 300 млн. EUR за периода 2008—2010 г., чийто по-всеобхватен подход излиза извън МПО и създаването на способност и включва предотвратяване на конфликти и следконфликтно стабилизиране.

ЕИ от ЕС започна да определя специфичните очаквани резултати, които трябва да бъдат възможно най-скоро обсъдени с африканските партньори. Те включват *inter alia* подобряване на африканските сили в готовност чрез целенасочена военна и гражданска подготовка, повишаване на способността им за ранно предупреждение и засилено сътрудничество в борбата с тероризма, както и с незаконния трафик на огнестрелни оръжия. За повишаване на необходимата способност на АС да планира, провежда и ръководи МПО се отпуска финансова и техническа помощ. Скоро в рамките на ООН ще започнат дискусии за устойчиво и предвидимо финансиране на МПО, ръководени от африканските държави. Бяха определени шест „ръководни лица“, които да осъществяват съвместно ръководство на трите приоритетни области на партньорството.

3.2. Партньорство Африка—ЕС в областта на демократичното управление и правата на човека

С това партньорство се цели установяване на общо разбиране за демократично управление и насърчаване и консолидиране на споделената програма за правата на човека, като се потвърждава ангажиментът за съвместна работа, за да се спазват и насърчават правата на човека за всички хора в Африка и в Европа. То също така включва подобряване на сътрудничеството в областта на културата.

Диалогът Африка—ЕС и сътрудничеството за демократично управление и права на човека се осъществяват много години в рамките на външните дейности и на политиките и инструментите за развитие и добросъседство на ЕС. Максималното им доближаване до най-важните протичащи процеси ще улесни подкрепата за реформите на управлението и ще гарантира ефективна защита на правата на човека и основните свободи.

Консолидирането на демократичното управление в държавите от АКТБ по пътя на диалог и стимули е основната цел на процеса на транш за правителствена инициатива, с който се отпускат 2,7 млрд. EUR на държавите, които представят планове за управление. ЕС и АС ще работят заедно в подкрепа на усилията на африканските държави да изградят свои собствени демократични системи и да изпълнят националните планове за реформа, но също така ще насърчават политическата воля, когато демократичните процеси са били прекъснати или забавени.

АС и ЕС започнаха дискусии относно местното управление, които дискусии създават нови възможности за съвместна работа. ЕС ще прикани АС да продължат съвместно тези разсъждения, и по-специално след Европейските дни на развитието, които ще се проведат в Страсбург през ноември 2008 г. и чийто акцент ще бъдат горепосочените въпроси. Също така се предвижда съвместна работа относно ролята на медиите.

Това партньорство трябва да улесни и изпълнението на заключенията от Диалога за правата на човека, проведен на равнище АС—ЕС. ЕС ще прикани АС да определят заедно въпросите за сътрудничество в рамките на международни форуми, както и да обсъдят съвместни инициативи. Организациите на гражданското общество от Африка и ЕС ще бъдат поканени да вземат участие в паралелни дискусии и да предоставят информация в рамките на този диалог.

Това партньорство ще спомогне за консолидиране на Панафриканското управление и „архитектурата“ на човешките права. Комисиите на АС и ЕС ще оценяват резултатите от осъществяваната помощ за създаване на капацитет с оглед на съвместно определяне на приоритетите за подобряване на сътрудничеството в тази област. Специфично внимание ще бъде отделено на консолидирането на африканските способности за подпомагане и наблюдение на избори, както и на управлението на следизборни кризи.

През 2009 г. ще започне изготвяне на опис на дейностите в областта на паметниците на културата, който ще послужи за основа при определянето на приоритетите в тази област.

Накрая, за да се включи възможно най-широкият спектър от участници и заинтересовани страни, през 2009 г. АС и ЕС ще стартират „Платформа за диалог за демократично управление и права на човека“.

3.3. Партньорство Африка—ЕС в областта на търговията и регионалната интеграция

Основната цел на това партньорство е да подкрепи социално-икономическата и политическата интеграция на Африка, да ускори създаването на по-големи и регионално интегрирани пазари и да подобри и поддържа инфраструктурата и услугите в Африка. Премахването на вътрешните митнически бариери в Африка, както и подобрената способност на администрациите, производителите и износителите на всички равнища да изпълняват регулаторните изисквания на своите експортни пазари, са от решаващо значение в това отношение. Приносът на Европейската комисия по този дебат е неотдавнашното съобщение за регионална интеграция за развитие на държавите от АКТЕ¹. Споразуменията за икономическо партньорство (СИП) продължават да са приоритет в програмата и когато са сключени на всеобхватна регионална основа ще бъдат основен етап от подкрепата на ЕС за африканската регионална интеграция.

Хармонизирането на законите, регламентите, процедурите, нормите и стандартите в цяла Африка може да бъде успешно постигнато на панафриканско равнище в допълнение към регионалните усилия. Един от евентуалните очаквани основни резултати засяга санитарните и фитосанитарните стандарти (СФС), и по-специално тези, свързани с изграждането на човешки капацитет и със споделянето на информация на континентална основа. В началото на 2009 г. се очаква мисия в Африка на високопоставени представители на Европейската комисия.

През 2007 г. бе поставено началото на партньорство Африка—ЕС в областта на инфраструктурата, преди приемането на Съвместната стратегия, а изпълнението му започна през 2008 г. С него се цели значително увеличаване на инвестициите на ЕС в

¹ COM(2008) xxx, 1.10.2008 г.

инфраструктурата на Африка, като по този начин се допринася за взаимното свързване на територията на Африка. При това партньорство се използват различни финансови инструменти: Национални и регионални индикативни програми (NIPs/RIPs) (10-ия ЕФР), с които ще се подкрепи регионалният транспорт, енергетиката и коридорите за комуникация, инструментите в областта на енергетиката и водоснабдяването и Доверителният фонд за инфраструктура, като по този начин става възможно съчетаването на безвъзмездни средства и заеми. Доверителният фонд е получил вече 108 млн. EUR от 9-ия ЕФР – допълнителни финансови средства се очакват в рамките на 10-ия ЕФР – и 38 млн. EUR от единадесет държави-членки на ЕС. Също така, Европейската инвестиционна банка и други дарители обявиха, че ще предоставят на Доверителния фонд допълнителни заеми в допълнение към общата сума от 250 млн. EUR. Накрая, една програма за подпомагане, на стойност 10 млн. EUR, ще помогне на Комисията на АС да формулира и насърчава политиките и дейностите, които ще способстват за намирането на отговор на предизвикателствата пред инфраструктурата на Африка.

3.4. Партньорство Африка—ЕС в областта на Целите на хилядолетието за развитие (ЦХР)

Това партньорство трябва да послужи като форум за интензифициране на политическия диалог континент-с-континент, на сътрудничеството и съвместните дейности с оглед на постигане на всички ЦХР във всички африкански държави до 2015 г. С него се определят четири приоритетни дейности:

- Осигуряване на финансова и политическа основа за постигане на ЦХР;
- Ускоряване на процеса на постигане на ЦХР в областта на сигурността на прехраната;
- Ускоряване на процеса на постигане на ЦХР в областта на здравеопазването;
- Ускоряване на процеса на постигане на ЦХР в областта на образованието.

През юни 2008 г. държавните и правителствените ръководители от ЕС потвърдиха ангажимента си към целите във връзка с увеличаване на официалната помощ за развитие (ОПР) за периода 2010—2015 г. и приеха Програма за действие за ЦХР. С нея се определя по-голяма секторна помощ от ЕС и се посочват примери за дейности на ЕС, които да бъдат извършени като част от съществуващите му ангажименти във връзка с ОПР. Тази програма представлява колективно европейско предложение към партньорите от развиващите се страни и към международната общност. Макар и глобален по своя обхват, контекстът на програмата сочи, че Африка е очевиден приоритет, освен това програмата е в съответствие с работата на Ръководната група за ЦХР за Африка, сформирана от генералния секретар на ООН (ГСООН).

От съществено значение е да се посочи кога работата на равнище континент—с континент добавя допълнителна стойност към съществуващите инициативи, като не трябва да се забравя необходимостта от обвързване на работата на равнище Африка—ЕС с дейностите на национално, подрегионално и многостранно равнище. На континентално равнище, Програмата за действие на ЕС може да се използва като политически инструмент за: 1) по-добро запознаване със същността на ЦХР и стимулиране на определянето от страна на Африка на нейните собствени нужди и

приоритети, 2) създаване на условия за подобряване на процеса на мониторинг на ЦХР на континентално равнище и 3) разработване на общи позиции Африка—ЕС относно ЦХР за големи международни форуми. На национално равнище програмата може да се използва като средство за политически диалог с цел: 1) при липсата на такива, да се определят „национализирани“ основни елементи и цели в рамките на ЦХР, адаптирани към контекста на всяка държава, и да се подобрят националните системи за събиране на данни и за мониторинг, 2) да се насърчи по-добрата интеграция на ЦХР в националните стратегии за развитие и 3) да се посочат конкретни дейности и успешни практики, за да се ускори процесът на постигане на националните цели от ЦХР.

Краткосрочните резултати в областта на финансите и политиката трябва да включват съвместно определяне на най-важните приоритети и дейности въз основа на Програмата на ЕС за действие и неотдавна приетите препоръки на Ръководната група за ЦХР за Африка, подчинена на ГСООН. Ранен резултат в областта на осигуряването на прехраната може да бъде съвместната работа за укрепване на връзката между Тематичната програма на ЕС за осигуряване на прехраната, предложението от ЕС Инструмент за прехрана и Африканската рамка за осигуряване на прехраната, съдържаща се във Всеобхватната програма за селскостопанско развитие на Африка (стълб 3), и по-специално в частта научни изследвания в областта на селското стопанство, информационни системи за осигуряване на прехраната, подобро управление на риска относно осигуряването на прехраната и подкрепа на организациите на селскостопанските производители на регионално и континентално равнище. Налице са възможности за съгласуване с Програмата на ЕС за действие що се отнася до увеличаване на финансирането за здравеопазване и образование, разрешаване на кризите в сектора на здравеопазването поради липса на човешки ресурси, както и преодоляване на значителния недостиг на подготвени преподаватели и преодоляване на проблемите, свързани с качеството на образованието.

3.5. Партньорство Африка—ЕС в областта на енергетиката

Енергетиката е сфера, в която Африка и Европа споделят важни взаимни интереси и са изправени пред подобни предизвикателства. Целта на това партньорство е тройна: подобряване на диалога Африка—ЕС относно достъпа до енергия и нейната сигурност, подобряване на достъпа до енергийни услуги, увеличаване на инвестициите в енергийната инфраструктура, насърчаване на енергията, произведена от възобновяеми енергийни източници, и насърчаване на енергийната ефективност.

През септември 2008 г., Европейските комисари по въпросите на енергетиката и развитието предприеха съвместна мисия в Африка като акцентът бяха енергийните въпроси. Посещението на КАС и на три държави - Етиопия, Нигерия и Буркина Фасо – отразява както енергийното разнообразие, така и потенциала на Африка. Регионалните въпроси също бяха един от приоритетите в програмата по време на посещението, тъй като взаимното свързване ще бъде решаващо по отношение на енергетиката, но те са и стабилизиращ фактор между държавите от различните РИО.

По време на това посещение бе постигнато споразумение между Европейската комисия и КАС относно най-важните приоритети и устройството на управлението с цел изпълнение на партньорството Африка—ЕС в областта на енергетиката и бе подписана „Съвместна декларация относно изпълнението на партньорството Африка—ЕС в областта на енергетиката“. Тази декларация е първото официално секторно споразумение след срещата на върха в Лисабон и тя бе подписана по време на срещата

Европейска комисия—Комисия на АС на равнище колегиум-с-колегиум, която се проведе на 1 октомври 2008 г. в Брюксел.

Устройството на управлението на това партньорство е уточнено: ЕИ от ЕС проведе няколко заседания, сформирани бе Основна африканска група и на 15—16 октомври 2008 г. в Адис Абеба ще се проведе среща на неформалната съвместна експертна група. Освен това, вече е решено първата среща на високо равнище Африка—ЕС в областта на енергетиката да се проведе през 2009 г., успоредно с Форума за партньорство в областта на енергетиката, в който ще участват гражданското общество и частният сектор.

Приоритетите, одобрени в рамките на Съвместната декларация, са: регионална интеграция и осъвременяване на енергийната инфраструктура, насърчаване на създаването на благоприятен климат за инвестиции от частния сектор, подобряване на достъпа до енергийни услуги, устойчиво проучване на потенциала на Африка за енергия, произведена от възобновяеми енергийни източници, подобряване на енергийната ефективност и намаляване на отпадъците. Въз основа на това неофициалната съвместна експертна група в областта на енергетиката ще състави пътна карта за изпълнение на горепосочените приоритети. Подготвя се двустранен диалог в областта на енергетиката с определени държави и региони от Африка.

В подкрепа на изпълнението на това партньорство през 2008 г. вече бяха или ще бъдат договорени няколко проекта в областта на енергетиката съгласно съществуващите финансови инструменти и тематични програми, включително съгласно Инструмента в областта на енергетиката, Партньорството Африка—ЕС в областта на инфраструктурата и Доверителния фонд към него, съгласно двустранни и регионални програми на ЕФР и съгласно Програмата за околна среда и устойчиво управление на природните ресурси, включително на енергията (ENRTP).

3.6. Партньорство Африка—ЕС в областта на изменението на климата

Това партньорство Африка—ЕС включва 2 взаимосвързани приоритетни дейности: 1) изготвяне на обща програма за политики и сътрудничество в областта на изменението на климата, и 2) преодоляване на влошаването на качеството на земите и нарастващото им безплодие.

Акцентът на първата приоритетна дейност са африканските държави, определени от Световния алианс за борба с изменението на климата (GCCA)² като рамка за подобряване на политическия диалог и сътрудничеството АС—ЕС. По този начин се създава привилегирован канал за разработване на споделено виждане на равнище Африка—ЕС за изменението на климата и адаптирането към него. Концепцията за информация за африканския климат за развитието на Африка (ClimDev Africa) е

² През септември 2007 г. Европейската комисия стартира инициатива за създаване на Световен алианс за борба с изменението на климата между Европейския съюз и най-уязвимите от климатичните изменения държави, по-специално най-слабо развитите държави (НСРД) и малките островни развиващи се държави. COM(2007)540, 18.9.2007 г. Заклучения на Съвета 15103/07; SEC(2008) 2319, 15.7.2008 г.

вторият етап от тази приоритетна дейност³. ClimDev е тясно свързана с намаляването на риска от бедствия, една от приоритетните области на действие на GCCA. Първите очаквани резултати трябва да включват съвместна политическа декларация Африка—ЕС относно изменението на климата и работа с GCCA⁴, като подготовка за Конференцията по Рамковата конвенция на ООН за изменението на климата, която ще се проведе в Познан през декември 2008 г. (на която ще бъде представена всеобхватна декларация на ЕС—най-слабо развитите държави и малките островни развиващи се държави) и въз основа на африканските „климатични приоритети“⁵.

Втората приоритетна дейност е борбата с влошаването на качеството на земите в Африка. Тук „Инициативата за зелена стена за Сахара“ е знаменателна с това, че може да обедини континентални, национални и местни африкански усилия и институции, които работят в областта на устойчивото управление на земите. Партньорството ще е в подкрепа на дейности като изграждане на капацитет, интегриране на устойчивото управление на земите и водите, развитие и овластяване на местните общини и управление на природните ресурси на местно равнище. Ранните резултати включват завършване на изследването за първоначалния институционален обхват в началото на 2009 г. и приемането на План за действие от Комисията на АС през януари 2009 г.

За двете дейности е необходимо да се определи основна група от заинтересовани страни, способна да направлява процеса, като изготвянето на план за дейността, започнат на равнището на ЕС, ще бъде един от инструментите в това отношение.

В допълнение, Европейската комисия и АС продължават да задълбочават диалога си в областта на околната среда, който включва изпълнение на многостранните споразумения в областта на околната среда, намаляване на риска от бедствия, интегриране на околната среда в развитието и координация с различни подходящи панафрикански партньори (КАС, Новото партньорство за развитие на Африка (NEPAD), Конференцията на министрите на околната среда от Африка (AMCEN), Програмата за околна среда на ООН (UNEP).

3.7. Партньорство Африка—ЕС по въпросите на миграцията, мобилността и трудовата заетост

Това партньорство се гради на Декларацията от Триполи на равнище Африка—ЕС, на Плана за действие Африка—ЕС за трафика на хора, на Декларацията от Уагадугу и на Плана за действие по заетостта и намаляване на бедността. С това партньорство ще се осигурят холистични отговори на въпросите за миграцията, мобилността и трудовата заетост както в рамките на двата континента, така и между тях, с цел създаване на повече и по-добри работни места в Африка, постигане на напредък по Програмата за достойна работа и по-добро управление на миграционните потоци.

От африканска страна бяха започнати консултации с РИО по въпросите на миграцията. Евро-африканският диалог на високо равнище за миграционния път в Западна Африка

³ Съвместна инициатива между Глобалната система за наблюдение на климата, Икономическата комисия на ООН за Африка и КАС, насочена към осигуряване на повече данни за климатичните изменения в Африка, за вземащите решения.

⁴ Вероятно на срещата на министерската тройка Африка—ЕС, предвидена за ноември 2008 г.

⁵ Вж. *inter alia*, резултатите от Конференцията на африканските министри по околната среда (AMCEN), проведена през юни 2008 г.

отбелязва напредък с организирането на министерска конференция в Париж по въпросите на миграцията и развитието през ноември 2008 г.

Надеждните данни и анализът са от решаващо значение за определяне и изпълнение на подходящите политики. Европейската комисия ще продължи да подкрепя създаването на мрежа от центрове за наблюдение на миграцията в Африка на юг от пустинята Сахара. Установяването на структуриран диалог с африканската диаспора и поддържането на нейната роля в развитието на Африка е споделен приоритет за ЕС и АС, като за последния африканската диаспора представлява неговият „шести регион“. Това проличава от предстоящата организация на първата среща на върха на африканската диаспора, както и от различните инициативи от европейска страна за подобряване на диалога с африканската диаспора. Като отчита нарастващото значение на изпращането на финансови средства в много африкански държави, Европейската комисия ще подкрепи създаването през 2009 г. на Африкански институт по изпратените финансови средства под ръководството на Комисията на АС и в сътрудничество със Световната банка.

Настоящото сътрудничество с африканските партньори включва и насърчаване на регионалния диалог и сътрудничество за борба с незаконната имиграция, контрабандата на мигранти и трафика на хора. Един новаторски подход, който е конкретно свързан с миграцията, мобилността, трудовата заетост и професионалната подготовка, вдъхновен от по-ранните инициативи в Мароко и Тунис, е подкрепата на Европейската общност за Центъра за информация и управление на миграцията в Мали (CIGEM). Вече е налице интерес от африканска страна относно заимстването на такъв опит. Програмите *Erasmus Mundus*, *Tempus* и *Nyerere* създават възможности за по-голяма мобилност на квалифицирани африкански студенти в Африка и в Европа. В допълнение, с програмата „Младежта в действие“ се подкрепя евро-африканската мобилност сред младите хора.

3.8. Партньорство Африка—ЕС в областта на науката, информационното общество и космическото пространство

Това партньорство ще спомогне за преодоляване на дигиталното и научното разделение, за повишаване на капацитета на африканските държави в областта на науката, ИКТ и космическите технологии и приложения, както и за по-голямото им използване като решаващи фактори за намаляване на бедността, за растеж и социално-икономическо развитие. С партньорството ще се осигури подкрепа за Консолидирания план за действие (КПД) на Африка в областта на науката и технологиите и за Регионалния план за действие на Африка за икономика, основаваща се на знанието (ARAPKE).

Партньорството представлява прекрасна възможност за подпомагане на науката и технологиите и на информационното общество в рамките на помощите на ЕС за развитие и по-всеобхватното партньорство Африка—ЕС. Понастоящем съществува необходимост както от резултати на ранен етап от изпълнението на политиките, така и от общо дългосрочно виждане.

КАС предложи 19 „проекта-фарове“ за изпълнение в рамките на това партньорство: 12 за наука и технологии, 5 за информационното общество и 2 за космическото пространство. От тях, шест – по два за всяка приоритетна дейност – се считат за спешни и са готови за ранно изпълнение. Съответните комисари от Комисията на АС и

Европейската комисия посочиха в Съвместна декларация на 1-ви октомври 2008 г., че тези проекти трябва да послужат за основа на по-нататъшното изпълнение на това партньорство.

Що се отнася до измерението „космическо пространство“ ЕС и АС се споразумяха да си сътрудничат по инициативата за Глобален мониторинг на околната среда и сигурността (GMES), която в момента се нарича *KOPERNIKUS*, като част от партньорството ЕС—АС. Работи се по изготвянето на проект на съвместен план за действие. Целта е планът за действие да се представи на следващата среща на върха в Либия през 2010 г. Началото на този процес бе поставено по време на неофициалната среща Комисия на АС—Европейска комисия във връзка с GMES в Африка, проведена на 4—6 октомври, 2008 г. в Акра (Гана). Успоредно с това, КАС и Европейската комисия проучват възможностите за оптимизиране на използването на геопространствените науки за устойчиво развитие, като акцентът е поставен върху природните ресурси, сигурността на прехраната, управлението на кризи и енергията, произведена от възобновяеми източници, чрез създаването в Адис Абеба на *ad hoc* система, която се основава на настоящите практики на Съвместния изследователски център на ЕО.

4. ЗАКЛЮЧЕНИЯ И ПЪТЯТ НАПРЕД

На срещата на върха в Лисабон през декември 2007 г., африканските ръководители подчертаха важността на постигането на ранен напредък и на конкретни резултати при изпълнението на Съвместната стратегия и на Плана за действие към нея. 2008 бе значима година за отношенията Африка—ЕС: дългосрочното сътрудничество бе допълнително укрепено и бе поставено началото на важни нови политически инициативи. Създадена бе основа за дългосрочен успех на стратегията – с новаторски политически подход и ефективни работни договорености. Двете страни вече започнаха да изпълняват амбициозната работна програма за тематичните партньорства. Първоначалният напредък трябва да бъде ускорен, задълбочен и консолидиран. По време на срещата на министерската тройка, проведена на 16 септември 2008 г., бе правилно подчертано, че сега двете страни трябва да увеличат усилията си, за да може това партньорство да доведе до постигането на всички очаквани резултати.

Важна следваща стъпка е създаването на съвместни експертни групи, които ще изпълняват и координират 8-те партньорства. За целта са необходими ефективни работни договорености от африканска страна, включително ясно определяне на съответния принос, роли и отговорности на африканските държави, на КАС и на другите панафрикански организации, както и на РИО и на други заинтересовани страни. Парламентите, гражданските общества, частният сектор, многостранните организации и заинтересованите международни партньори трябва да се ангажират с процеса на изпълнение. Не на последно място двете страни трябва да насърчават по-голяма съгласуваност на политиките и допълняемост между тематичните партньори, както и да подобряват комуникацията и усилията си за споделяне на информация, така че заинтересованите страни, гражданите, журналистите и изследователите да могат да проследяват напредъка и резултатите от това партньорство.

Като има предвид също така обсъжданията по време на срещата между Европейската комисия и КАС, на равнище колегиум-с-колегиум, проведена на 1 октомври 2008 г., Европейската комисия изготви препоръки за пътя напред, чийто акцент са най-важните въпроси, които се нуждаят от спешно разрешаване:

- (1) Партньорството се основава на колективни усилия. Затова членовете на екипите за изпълнение от двете страни трябва **да подплатят политическия си ангажимент към процеса с конкретен принос**, включително човешки и финансови ресурси и техническа експертиза – в Брюксел, Адис Абеба и на национално равнище.
- (2) Екипите за изпълнение към ЕС трябва **да завършат цялостните си планове** относно инициативите за сътрудничество и наличните ресурси, както и **да разработят пътна карта за изпълнение**, включваща приоритети и ранни резултати. От страна на Африка трябва **да се насърчава африканското ръководство на Съвместната стратегия и проактивното участие** в нейното изпълнение, а също така трябва бързо да се постигнат ефективни вътрешни работни договорености. След това експерти от двете страни трябва **съвместно да започнат изпълнението на Плана за действие, включително на одобрените приоритетни проекти, преди следващата среща на министерската тройка** през ноември 2008 г.
- (3) Преди ноември 2008 г. първите **консултативни дискусии трябва да се проведат с основни неинституционални участници**, включително с гражданското общество, академичната общност и частния сектор, за да им се предостави възможност да играят активна роля в изпълнението и наблюдението на Съвместната стратегия.
- (4) Двете страни трябва **да продължат усилията си да „третираат Африка като едно цяло“** и постепенно да приемат политиките и законовата и финансовата рамка, които съответстват на нуждите и целите на партньорството с оглед на насърчаване на проектите за целия континент, както и за сътрудничество между северна Африка и Африка на юг от Сахара. В допълнение, институционалните устройства, като работните договорености на Съвета по отношение на Африка, трябва да бъдат допълнително рационализирани, за да отразяват този принцип.
- (5) Съвместната стратегия и Планът за действие към нея бяха приети от държавните и правителствени ръководители и трябва да се възприемат като колективна отговорност и като ангажименти на цялото правителство. Координацията трябва да се подобри, **за да отразява Съвместната стратегия като приоритет във всички области за всички министерства** и отдели както в политически, така и във финансов аспект.
- (6) Европейските и африканските участници трябва **да интегрират принципите, целите и приоритетите на Съвместната стратегия в програмирането на финансовото и техническото сътрудничество**, както и в своя политически диалог и в срещите си с трети страни.
- (7) Европейските и африканските участници трябва също така да изпълняват ангажиментите си **за подобряване на контактите, координацията и сътрудничеството в рамките на ООН и други международни организации** и за провеждане на многостранни преговори, както и да създадат ефективни структури за консултация и координация.
- (8) **ЕС трябва да потвърди отново своя политически и финансов ангажимент към Африка.** Въпреки настоящото трудно икономическо положение, ЕС трябва

да предостави половината от обещаната допълнителна ОПР за 2010 г. и 2015 г. на Африка.

- (9) **От африканска страна също е необходимо да се осигури необходимото ръководство и да се поеме отговорност за ефективно изпълнение на ангажиментите** и обещания принос за изпълнение на Съвместната стратегия и на Плана за действие.
- (10) Да се организира **структуриран диалог с Европейския парламент и Панафриканския парламент**, включително редовни изслушвания относно напредъка на стратегическото партньорство.

Накрая **е необходимо да се наблегне още повече на комуникацията** в качеството ѝ на всеобхватен общ елемент, който трябва да бъде интегриран във всичките 8 партньорства – успешното партньорство, в основата на което са хората, е свързано с изискване за прозрачност както по отношение на достиженията, така и по отношенията на предизвикателствата на процеса. Процесът и напредъкът трябва да бъдат представяни с прост и достъпен език на хартиен носител, по телевизията и радиото, и онлайн.